

Gazdasági események

Kínai magyarázkodás

Visszautasította a kínai miniszterelnök, hogy országában romlott volna a befektetési környezet a külföldi vállalatok számára, és további befektetésekre ösztökélte a külföldi cégeket Hszianban, ahol vendégével, Angela Merkel német kancellárral üzletemberek kereskedelmi szemináriumán vett részt.

Kína tartja magát a nyitás politikájához – húzta alá Ven Csia-pao kínai kormányfő, miután igaztalannak nevezte azokat az állításokat, amelyek szerint az utóbbi időben romlott volna a befektetési környezet Kínában. Jürgen Hambrecht, a német BASF igazgatótanácsa elnökének kérdése azt a viszonylag széles körben megfogalmazódott aggodalmat tükrözte, miszerint az állami megrendeléseknél a hazai vállalatok fejlesztéseit kívánják előnyben részesíteni. A külföldi befektetés nem áramlik abba az országba, ahol romlik a környezet – jegyezte meg a kínai miniszterelnök, aki hozzátette, hogy Kínát a viszonylag jó infrastruktúra és a stabil piaci körülmények jellemzik. Kijelentette, hogy továbbra is várják a külföldi beruházókat, és a külföldi vállalatoknak a hazaiakkal azonos elbánást ígért.

A kínai kereskedelmi tárca idei első féléves adatai szerint a külföldi tőke-befektetések (FDI) állománya közel húsz százalékkal bővült: a kínai piac csak júniusban 12,51 milliárd amerikai dollárt vonzott, majdnem 40 százalékkal többet, mint egy évvel korábban.

A kereskedelmi szemináriumra a délnyugat-kínai Senhszi tartomány székhelyén, Hszianban, a német kancellár hivatalos kínai útjának második állomásán került sor. A német üzleti delegáció több milliárd dolláros megállapodásokat írt alá, a látogatás alkalmával összesen tíz szerződést szentesítettek. Kína és Németország együttműködése új kezdet előtt áll – jegyezte meg Ven Csia-pao Hszianban, ahol a kínai és a német kormány feje együtt felkereste a kínai-német Siemens Signalling Company Ltd céget.

Koszovó fejlődni akar

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) 2009. júniusban, a 186. tagjaként vette fel Koszovót – amely 2008. februárban nyilvánította ki függetlenségét. Az IMF idén másfél évre szóló, 108,9 millió eurós hitel-megállapodást kötött Koszovóval. Az első, 22,1 milliós részlethez Pristina azonnal hozzájut, az összeg fennmaradó részét az időszakos felülvizsgálatok függvényében veheti fel. A Koszovónak nyújtott készleteli hitel az államháztartás stabilizálására hozott intézkedések, megvalósítását szolgálja. A közkiadások az első koszovói autópálya tervezett megépítése miatt emelkednek az idén. Koszovót kevésbé érintette a gazdasági válság, bruttó hazai terméke (GDP) 4 százalékkal nőtt tavaly, míg 2008-ban 5,4 százalékos volt a gazdasági növekedés.

Számítástechnikával lépést tartó bűnözők

A More Than brit biztosítótársaság által készített felmérésből kiderül: a betörők egyik legfontosabb információszerzési forrása az Interneten megtalálható közösségi oldalak sokasága, amelyeken a felhasználók többsége a következményekbe bele sem gondolva adja meg lakcímét és aktuális tartózkodási helyét.

A felmérés során olyan volt bűnözőket kérdeztek meg, akik a börtön hatására átnevelődtek, mondhatni „jó útra tértek.” Az egyikük például elmondta: „korábban csak a tejesembertől, vagy a postástól lehetett információkat megtudni arról, hogy éppen ki és mikor nyaral, vagy általában melyik napszakban nem tartózkodik otthon. Az Internet korában azonban sokkal egyszerűbb az információszerzés, mert az emberek szinte mindent elárulnak magukról.”

A beszélgetések alkalmával kiderült: a betörők igencsak felkészülnek az általuk kiszemelt áldozatok szokásaiból, de a kiszemelt házak felépítéséről és mindazon szerkezetek működéséről is tájékozódnak, amelyek esetleg a betörést megakadályozhatnák. A megkérdezett betörők 68 százaléka mondta, hogy a betörés elkövetése előtt információt gyűjt a kiszemelt lakásban élők napi tevékenységeiről, 12 százalék pedig a közösségi portálokon szerezte be a szükséges adatokat.

Az is bebizonyosodott, hogy a számítástechnikához is jobban értő bűnözők körében az Internetes információgyűjtés is sokkal fontosabb le-

het, miután a Facebook két évvel ezelőtt még csupán 100 millió felhasználóval rendelkezett, manapság viszont a világ legnépszerűbb közösségi oldalaként több mint félmilliárd felhasználóval büszkélkedhet.

Emelkedhet a búza ára

A chicagói árutőzsdén a búza határidős jegyzése 8,41 dollár volt, míg július elején még csak 4,75 dollárt kértek a kereskedők vékánként. Ez is mutatja: a búza világpiacán 1973 óta nem látott mértékben emelkedtek az árak júliusban. Ennek alapján állíthatjuk: a liszt drágulása szinte elkerülhetetlen. A drágulásnak több, egymást erősítő oka is van: a globális búzatermés a vártnál alacsonyabb lett, ami automatikusan emeli az árat, de az árupiacra menekülő pénzügyi befektetők is kihasználták a lehetőséget, és az oroszországi időjárási problémákat meglovagolva igyekeznek felhajtani a búza árát.

A fogyasztók számára az is sajnálatos, hogy szárazság sújtja a búza-export gócpontjának számító fekete-tengeri térség másik két nagy búzatermelőjét, Ukrainát és Kazahsztánt is, ami szintén az árak emelkedéséhez járul hozzá. A Kommerszant című lap szerint az orosz vezetés csütörtökön felszólította vámuniós partnereit, Fehér-Oroszországot és Kazahsztánt is, hogy szintén tiltsák be a gabonaexportot. A Vlagyimir Putyin kormányfő által elrendelt orosz tilalom az augusztus 15. és december 31. közötti időszakra szól, a tervezett export mintegy fele erre az időszakra esett volna.

Globális szinten sokat javít a képen, hogy az Egyesült Államok az elmúlt két évtized legjobb búzatermését aratta, a tengerentúlon elemzők szerint annyi búzatartalék van, hogy nemigen lehet hiány a világon. Az Egyesült Államok mezőgazdasági minisztériuma szerint a globális búzatartalék 2011 végére elérheti a 187 millió metrikus tonnát (egy metrikus tonna egy köbméter víz súlyának felel meg), ami 40 százalékkal több, mint 3 évvel ezelőtt. Szakértők szerint így a jelenlegi búzaár-emelkedés inkább hiszti.

Ebből az is következik, hogy most sok a vevő a búza piacán, hisz a short pozíciók zárása technikai értelemben vásárlást jelent. Az árak így elindultak felfele, az eladóknak pedig természetesen az az érdekük, hogy minél inkább felhajtsák az árakat, amit az oroszországi időjárási anomáliákkal indokolni is tudnak.

A szakértők által emlegetett hiszti ebben az esetben abból adódhat, hogy számos nagy befektetési alap a vártnál jobb amerikai búzatermés miatt az árfolyamesésre játszva ún. rövid (short) pozíciókat alakított ki, vagyis drágán eladták előre a búzát, hogy a jövőbeli áresésre apellálva, majd olcsón visszavásárolják azt – a kettő különbségét pedig zsebre tegyék.

A spekuláció hazai nagymesterei ilyen lehetőséget nem fognak kihagyni. Ezért biztosra vehető a liszt árának emelkedése, ami maga után vonja majd a péktermékek árának emelkedését is.

Hitelezés és forráshoz jutás gazdasági válság idején

Az RMKT társszervezőként vett részt június 21-én a Kolozsvári Magyar Főkonzulátus és a Kárpátia Magyar-Román Kereskedelmi és Iparkamara által rendezett *Hitelezés és forráshoz jutás gazdasági válság idején* című kerekasztal beszélgetésen.

Az esemény szervezését Szilágyi Mátyás főkonzul és a konzulátus több munkatársa vállalta magára. A meghívottak között jelentős üzleti sikereket elért vállalkozók, egyetemi tanárok, értelmiségiek, egyházi személyek és újságírók voltak. Felvezető beszédében Szilágyi Mátyás főkonzul hangsúlyozta a téma fontosságát, mint mondta: ez ösztönözte őket arra, hogy az eseményt nem csak szimpátiával fogadják, hanem azal a potenciállal is támogassák, amellyel a Kolozsvári Magyar Főkonzulátus rendelkezik.

Az első előadó Radetzky Jenő, a Kárpátia Magyar-Román Kereskedelmi és Iparkamara tiszteletbeli elnöke volt, aki szerint van földrajzi és gazdasági mozgástér. Az új magyar gazdaságpolitika új koncepciót dolgozott ki: a Kárpát-medencei gazdasági térben való mozgás lehetősége a gazdasági szereplőknek. A Kárpát-medence új gazdasági lehetőséget biztosít, amely a magyar cégek számára létkérdés.

Mind a magyar, mind a román gazdaság duális jellegű, mert a nemzetközi és a nemzeti tőkére egyaránt épül. A '90-es években szükség volt arra, hogy a multinacionális cégek létre jöjjenek, ami a külföldi tőke behozatalát is jelentette. De szerkezetváltásban kell gondolkodni, ami ebben az összefüggésben a kisvállalkozásoknak a megerősítését jelenti. A kis- és középvállalatok fontos szerepet játszanak a gazdasági életben,

mert az összoglalkoztatottak 70 százalékának biztosítanak munkahe-lyet, és az össznyereség legalább 40 százalékát ők állítják elő. Tehát szükség van támogatásukra, és növelni kell termelőképességüket.

A duális gazdaságban erős multinacionális tőke és kisebb értékű nemzeti tőke van. Radetzky szerinte előnyösebb lenne, ha a Kárpát-medencében a kisvállalkozások regionális nagy vállalatokká válnának.

Dr. Juhász Jácint, a BBTE Közgazdaság és Gazdálkodástudományi karának dékán-helyettese *A finanszírozás tervezése a kis és közép vállalatok számára* címmel tartott előadásában elemzi, hogyan kíséri az értékteremtő folyamatot a finanszírozás. Bemutatta a vállalatok beindításának problémáit, majd a hitelfelvétellel jelentkező gondokat taglalta, és bemutatta azt is, miért van szükség a vállalatok tevékenységének újragondolására.

Kezdetben a vállalkozás beindítása saját tőkére épül és rövid lejáratú hitelekre, felhasználja a családi megtakarítást és a három F-et (family, friends, fools, azaz magyar fordításban: család, barátok és bolondok támogatását). Már az első három év után jelentkezik az a tendencia, hogy a három F tartalék kimerül, és marad csak a belső tartalék. A saját tőke felhasználásának előnye, hogy nem igényel adminisztrációt, adminisztrációs költséget, viszont magas a kockázat és alacsony az életben maradás. Átgondolt hitelfelvételre van szükség. Sok esetben nincsenek kellő képen átgondolva a forrás felhasználásával kapcsolatos problémák, és átgondolatlan hitelfelvétel valósul meg. Ez az átgondolatlanság annak tudható be, hogy a vállalkozó nem rendelkezik megfelelő gazdasági, illetve pénzügyi kultúrával. Szükséges, hogy a források és eszközök lejárátát összehangolják.

A vállalati finanszírozás első szabálya a hüvelykujj szabály, ami azt jelenti, hogy a forrás és a felhasználás arányos kell, hogy legyen. A hüvelykujj szabály nem kér magas pénzügyi ismereteket – mondta az előadó, aki szerint az első hitelfelvétel akkor történik, amikor a vállalkozó kénytelen közép- vagy hosszútávra hitelt felvenni. Ekkor szükséges az üzleti terv kidolgozása: újra kell gondolni a vállalat tevékenységét. Mi a piaci elvárás, és hol fogják értékesíteni terméküket? Pontosan meg kell fogalmazni azokat a szándékokat, amelyeket a jövőben betartanak, és figyelembe kell venni az adminisztrációs költségek megjelenését is.

Hitelfelvételnél be kell mutatni az üzleti tervet, a likviditást, és azt a piaci szegmentumot, ahol tevékenységüket kifejtik. A finanszírozás második szabálya: a hitel törlesztő részlete nem haladhatja meg az amortizációt, a belőle finanszírozott álló eszközök érték csökkenését.

Az előadás egyik nagyon figyelemre méltó része volt, amikor az előadó azokról a buktatókról beszélt, amelyekbe a vállalkozók beleütköznek. A vállalat nincs felkészülve hitelre, mert nincs hosszú távú finanszírozási terve. Megfigyelhető a pénzügyi kultúra hiánya miatt, hogy sokan olyan hiteleket vesznek fel, amelyek nem felelnek meg a vállalatnak, ami azt jelzi, hogy átgondolatlan a hitel felvételi taktikája. A finanszírozási terv kidolgozásánál a hosszú távú koncepciót, de a jelent is figyelembe kell venni, továbbá azt, hogy a vállalatok bővítése, növekedése nem folyamatos. Finanszírozási terv esetében a saját tőkét kiegészítik az úgynevezett üzleti angyalok, a kockázati társaságok és végső soron a nyilvános kibocsátás.

Ljubicics Gábor, az OTP Bank Románia vezérigazgatója előadásában elmondta: a bankok a válság idején olyan tapasztalatokat szereztek, amelyek azelőtt nem fordultak elő. A résztvevők megtudhatták, hogy az OTP milyen megoldásokat alkalmaz a cégek illetve a lakosság hitelezése során.

Ha az állam mozgástere szűkül, akkor a cégek és az állampolgárok mozgástere is csökken – mondta a vezérigazgató. A cégeknek levegőre van szükségük, ezért kezdeményezték a meglévő hitelek átütemezését, a régebbi, rövid távú hiteleknek középtávú hitelekké való átalakítását. A költségcsökkentés érdekében a bankfiókok számát csökkentették: optimumot kell találni a költség és a bevétel között. A cégek nagy része nem beruházási hiteleket keres. A felelősséget átveszi a bank azáltal, hogy fix kamatozású hitelt ajánl: ez kiszámíthatóbbá teszi a vállalatok tevékenységét, a törlesztést. Az OTP arra törekszik, hogy kiszámíthatóbb partnerkapcsolatot alakítson ki az ügyféllel.

A lakossággal kapcsolatban elhangzott: próbálnak segíteni azokon, akik túlvállalták magukat. Ezért olyan, az ügyfelet védő programot dolgoztak ki, amely lehetővé teszi a hitel visszafizetésének átütemezését. A banknak nem szabad arra törekednie, hogy a magánszemélyek lakását elárverezzék – mondta.

Széchi Kálmán RMKT-elnök *Hitelezés növekedésének irányvonalai és korlátai* címmel tartott előadásában kiemelte: a magánszektor hitelezése drasztikusan csökkent a több éves növekedés után. Egyesek azzal vádolták a bankokat, hogy a válság előidézői voltak. A hitelezést a kereslet és kínálat törvénye határozza meg – fejtette ki, majd elemezte azokat a tényezőket, amelyek befolyásolták a hitelezést (például a jövedelem csökkenése, munkanélküliség, a fogyasztói bizalom alacsony szintje, instabil politikai helyzet). A háztartások és a vállalatok óvatosabbá váltak a hitelfelvétellel kapcsolatban, de a bankok is megszigorították a hitelezési szabályokat, óvatosabbakká váltak. Megtudtuk: növekvő tendencia figyelhető meg a hátralékos hitelállományok esetében, ugyanakkor az előadó szerint valószínű a hitelfelvételek számának újbóli, lassú növekedése.

Romániai agrárgondok

Kolozsvári sajtótájékoztatóján a Szociáldemokrata Párt (PSD) Mezőgazdasági Szakosztályának vezetője, Victor Surdu parlamenti képviselő a román mezőgazdaság problémáit taglalta. Ennek keretében azt mondta el, hogy az EU-hoz való csatlakozási tárgyalások során nem fektettek megfelelő hangsúlyt a hazai mezőgazdasági támogatás problémájára, így ezzel kiderült a kormánynak a mezőgazdasággal szembeni érdektelensége.

A sajtótájékoztatót kísérő szakmai megbeszélésen számos mezőgazdászal foglalkozó szakember vett részt az Észak-Nyugati Régióból. Elhangzott, hogy az EU-ban a gazdaságok 70%-át családi farmok alkotják, amelyek támogatást élveznek. Hazánkban ezt a tendenciát támogatni kellene – mondta Surdu, aki a tovább lépést abban látja, hogy meg kellene indítani az új típusú mezőgazdasági szövetkezetek létrehozását. Ezeknek felépítése különböző lenne a volt szocialista mezőgazdasági szövetkezetektől – tette hozzá.

A mezőgazdaságban az embereket két kérdés foglalkoztatja. A termék megtermelése és eladása. Véleménye szerint a romániai mezőgazdaság hanyatlása az EU-hoz való csatlakozás után következett be, és egyik oka, hogy más EU országokban ötször, de akár tízszer nagyobb támogatást élveznek a gazdák. Ennek következtében az infrastruktúrájuk is jobban kiépült, mint a hazai. Ennek ellenére az EU-ban mint egyenlő

felek versenyzünk velük. Mindez a rosszul lefolytatott tárgyalások eredménye, jelen pillanatban például Brüsszelben 82 szakemberünk kellene, hogy legyen, de ezzel szemben csak 4 van – mondta, kihangsúlyozva, hogy a csatlakozás alkalmával folytatott gyenge tárgyalások eredménye a mostani, katasztrófával határos hazai mezőgazdasági helyzet.

2000-től a soron levő kormányok felelősek a mostani helyzetért, amikor a piacra kerülő gyümölcs és zöldség 90%-át, a marhahúsnak 86%-át importáljuk. Az EU tagállamai közül Romániában a legkisebb a mezőgazdasági támogatás, hektáronként 81 euró – ezzel szemben például már a szomszédos Bulgáriában is hektáronként 176 euró.

Az Európai Bizottságban a hazai szakembereknek be kellene bizonyítaniuk, hogy távolról sem vagyunk egyenlő felek az EU-ban – vélte Surdu, aki szerint a mezőgazdaság problémáinak enyhítésére megoldás lenne, ha hazai vonatkozásban a családi farmok, kisgazdaságok hathatósabb támogatásban részesülnének.

Az EU-s pénzügyi forrásokhoz való hozzájutás

Rendkívül fontos az ország számára a 30 milliárd euró összértékű EU-s alapok lehívása – nyilatkozta Andrei Marga, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem rektora.

A Nemzetközi Valutaalap (FMI) képviselője közölte, hogy a román hatóságok a Brüsszel által Romániának biztosított pénzkészletnek csupán az 5%-át hívták le – emlékeztetett Marga, hozzátéve, hogy mindez negatív hatással van a gazdaságra nézve, és drasztikus következményekkel jár. Minden intézetnek kötelessége olyan projektek készítése, amely uniós forrásokhoz juttatja, ezáltal lehetővé válik a fejlődése – fogalmazott, majd példát is mutatott: 2009-ben a BBTE létrehozta az Európai Alapok Lehívásának Hivatalát, amelynek jelen pillanatban 48 projektje van, amelyből 22-t koordinál.

Figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a kormány képtelen a programok társfinanszírozását biztosítani – tette hozzá a rektor, aki szerint országos szinten nincs olyan program, amely Románia fejlesztését irányozná elő. Ennek következtében is csökken az alapok lehívásának esélye, ugyanakkor a lehívások számos nehézségbe ütköznek – ezek okai a hatóságok inkompetenciája, a bürokrácia, a korrupció.
